UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 9. De ministro vestis candidæ, modo, & forma, qua dæbatur, & materia, ex qua constabat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-64585

Visual Library

equorum, quin conſpectu Italiæ apparuerant, pacis omen fecit. Et Genebrardus lib. 4 chronol. anno 1495. necnon Iouius lib. 2. de vir. illuſt. ferunt, Tumerlanem illum, cui bellorum gloria Magni cognomen peperit, vbi prælium hoſtibus oſtenderet, tria ſigna per tres continenter dies ſuſtuliſſe, alterum candidum, quo pacis, & deditionis dabat optionem, nigrum alterum, quo luctuoſum petulantiæ exitum, & triſte ſupplicium minabatur, tertium denique purpureum, quo cruentum bellum oſtentabat igni, ferroque miſcendum. Quas rationes ſi æquo iudicij pondere Theodorus Beza perpendiſſet, nũquam eo temeritatis, vel ſtultitiæ prolapſus eſſet, vt veſtem candidam fruſtra adhibitam eſſe, vel adhiberi [a] arbitraretur. mentitur igitur apertè, & opinio eius allatarum rationum momentis refellitur.

Veſtem cãdidam fruſtra adhiberi quis putarit

a Epiſt. 8.

De miniſtro veſtis candidæ, modo, & forma, qua dabatur, & materia, ex qua conſtabat.

CAP. IX.

AGè vero, veſtis huius quis miniſter? in baptiſmo ſolenni, cum ſtatis anni diebus fidelium plebs à Satanę vectigalibus exoluebatur, non baptiſmi miniſtrum, ſed alterum veſtem impoſuiſſe, reperio apud S. Dionyſium Areopagitam c. de bapt. cum inquit: *acceptumque eum ſacerdotes & ſponſori, & duci viæ permittũt*

Miniſter veſtis candidæ in ſolennibus baptiſmis erat alius à miniſtro baptiſmi.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Miniſter veſtis candidæ in priuatis baptiſmis erat ipſe baptiſmi miniſter.

eundemque cum veſte eo digna induerunt, reducunt ad Hierarcham. Sed in priuatis baptiſmis, qui quotidie, prout opus erat, celebrabantur, idem baptiſmi miniſter, etiamſi Epiſcopali dignitate prædituſ eſſet, baptizatos albis veſtibus induebat. Quod in S. Baſilij baptiſmo euenisse, teſtatur Amphilochius in vita eius, ſcribens: *Maximus Epiſcopus vna cum Baſilio deſcendit in aquas, eumque baptizauit. Baſilius baptizatus exiuit ex aquis: admirans autem Maximus Baſilij in Deum amorem, orans induit eum veſtimentis Chriſti veſtimentis.* Ac, ne quis erret in modo, quo baptizati veſtem candidam induebant, explicanda eſt illa quæſtio, num ea ſola baptizatorum corpora tegerentur, an aliis veſtibus ſuperimponi ſoleret, quæ nec iniucunda lectoribus erit, & mihi facilis eſt ad definiendum. quamuis enim alicui videri poſsit aliis veſtibus ſuperimpoſita fuiſſe: quia honeſtatis ratio ita poſtularet, ne nudum aliqua parte corpus hominum oculis ſubijceretur: quia temporis iniuriis, ac præcipue frigore lædi potuiſſent, ſi quando ſumma hyeme baptiſmum celebrari contigiſſet: & quod plurimi Patres, Albinus, & alij, quos lib. 4. cap. 10. & ſequentibus retulimus, cum de baptizandorum nuditate ſermo eſſet, aperte meminerunt, confecto baptiſmo, Epiſcopum expectaſſe, vt, cum baptizati induti eſſent, illos chriſmate confirmaret: tamen ſolam baptizatorum corpori circumiectam fuiſſe, nemo dubitabit, ſi rationes, quæ mihi hac de re conſideranti in mentem venerunt, attēte mecum conſiderauerit. nam,

Veſtem cādidam ſolam baptizati induebant.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſi aliam veſtem, præter candidam, baptizati induiſſent, mirum videri poſſet, è tanta ſcriptorum copia, qui de baptiſmi ritibus diligentiſſime ſcripſerunt, ne quidem vnum illius meminiſſe. Deinde, cum veſtem aliquam, excepta candida, baptizatum induiſſe, aſſeritur; quando eam induiſſe, dicitur? ſi ante candidam, falſum eſt: nam ipſa candida baptizatis adhuc nudis dari ſolebat: vt ſexcentis veterum Patrum teſtimoniis, ac præcipue Zenonis Veronenſis inuitat. 2. ad font. manifeſtè conſtat. & S. Hieronymus Epiſtol. 128. ad Fabiol. teſtatur, baptizandos, vt veſtem albam induere poſſent, tunicas pelliceas depoſuiſſe: *cum* (inquit) *parati ad indumentum Chriſti, tunicas pelliceas depoſuerimus: tunc induemur veſte linea*, &c. quo fit, vt baptizati nullam veſtem, ante candidam, induerent. ſi vero poſt candidam, id quoque fieri non potuit: tum quia baptizati, *niuei, albati*, aut *candidati*, (quæ Paulini Nolani Epiſtol. 12. ad Seuer. Bedæ lib. 2. Hiſt. Anglic. de vit. & geſt. S. Paulin. Epiſcop. Eboracen. Ordinis Romani de Diuin. Offic. tit. de die Paſchat. Albini Flacci lib. de Diuin. Offic. cap. de ſabbat. in Alb. Marci Gazenſis Diaconi Epiſt. ad Archad. Imperator. Zenonis Veronenſis inuit. 2. ad font. & aliorum formulæ ſunt) dici nequiuiſſent: ſi alia veſtis candidæ ſuper impoſita fuiſſet: tum etiam quod S. Dionyſius Areopagita lib. de Eccleſiaſt. Hierarch. cap. de bap. verbis, quæ huius libri capite ſexto citauimus, & plures alij, quorum teſtimonia ſparſim hoc volumine allata ſunt, rurſus affe-

renda, ſi neceſsitas poſtulet, haud obſcure teſtatum reliquerũt, poſt veſtem candidam baptizatos ſtatim ſuſcipiendæ cõfirmationis cauſa ad Epiſcopum ductos fuiſſe. vt alterius veſtis induendæ locus non fuerit. Rabanus etiam Maurus veſtem candidam *indumentum* appellauit libri primi de Inſtitut. Cleric. capite vigeſimo nono, quod de indumento baptizati, & Euchariſtia inſcripſit. minime autem cõgruenter candida veſtis baptizati indumentum vocata eſſet: niſi ſola baptizato circumponi conſueuiſſet argumenta vero, quibus contrarium primo probari videbatur, ſolui facillime poſſunt. ſiquidem honeſtati conſultum erat; ſi cogitemus, veſtem candidam ad imos pedes deſcendiſſe, in eaque manicas (candida enim ſtola appellatur: ſtola vero manicas habuit) decenter appoſitas eſſe: ita ut toti corpori tegendo ſufficere potuerit. & ſi quidem vniuerſum corpus candida non texiſſet, nihil tamen de baptizatorum honeſtate detractum foret; cum veteres Chriſtiani ſimplicitatis laude præcellerent, & in renunciatione, exorciſmo, vnctione, atque in ipſo baptiſmo nudos fuiſſe, certum, atq; exploratum ſit. quis autem vel frigoris vim baptizatos veſte candida indutos ſenſiſſe putet, cum ſtata Paſchatis, aut Pẽtecoſtes celebritate, hoc eſt, ſummo vere, aut ineunte æſtate, Baptiſmus adminiſtrari ſoleret? vel, ſi quidem ſenſerunt, eius rationem habendam credat: quando, nudos in aquam frigidam merſos fuiſſe, nullus eſt, qui dubitet: multaq; alia dura, atque aſpera perpeſsi fuerunt, quæ in primæua Eccleſia

Veſtis candida manicas habuit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſanctitatem, pietatiſque ſtudium referuntur? Reſtat igitur, vt authoritati Albini, aliorumq; reſpondeam, ſignificantium, fideles à baptiſmo indutos fuiſſe. quaſi vero ex *induendi*, ſiue *veſtiendi* vocabulo aliæ veſtes, præter candidam, colligi poſsint. Non eſt ita: verum ea loquendi formula inde profecta eſt, quod Epiſcopus quidem baptizatis veſtem candidam præbebat: ſed datam ab Epiſcopo vel ipſi baptizati ſeipſis induebant, vel ſuſceptor, aut inferior miniſter illorum corpori ritè aptabat. Quod ſi rurſus obijcias, eundem Albinum lib. de Diuin. Offic. cap. de ſabb. Paſch. cum moris ſacro chriſmate baptizatos vngendi mentionem feciſſet, ſcribere: *poſtea veſtitu, infans veſtimentis ſuis*: ſimileſque loquendi formulas ab alijs Patribus adhiberi, ex quibus intelligi poteſt, baptizatos ſuis veſtibus, hoc eſt, iis, quas ante baptiſmum ferre ſoliti erant, indutos fuiſſe: hac ratione refelli poteris, vocem *ſuis* pro *certis* poſitam eſſe, vt ſententia ſit, infantibus baptizatis certam veſtem candidam præberi ſolitam. Cuius expoſitionis veritatem duę potiſſimum rationes oſtendunt: prima, quia, cum infantes faſciis deuinciri potius dicātur, quam veſtiri, ſi veſtimentorum nomine alias veſtis, quam candida, ſignificaretur, malè Author veſtimenti voce vſus fuiſſet. ſecunda, quod idem Albinus ibidem, Ordinis Romani verba referens ſubiūgit: *quibus dat ſingulis ſtolam candidam, chriſmalem, & decem ſiliquas: & ſic veſtiuntur*: vbi, baptizatos albam veſtem, non quas ante baptiſmum ferebant, induiſſe, ſolis luce

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

clarius eſt. priori autem loco *veſtimentis plurali* numero dixit: cum de Baptiſmi veſtibus loqueretur: quia, præter candidam, calceos, & myſticum velamen dari ſolebant: quemadmodum mox ſuo loco demonſtrabitur. Sed,

Forma vetus dandæ veſtis albæ eadē cum noſtra.

vt de forma veſtis candidæ præbendæ aliquid dicamus, illa ſemper eadem fuit, qua nunc vtimur, hoc eſt, *accipe veſtem candidam, &c.* dicit enim S. Gregorius Magnus lib. ſacrament. in ord. baptiſ. infant. *accipe veſtem candidam, & immaculatam, quam perferas ſine macula ante tribunal Domini noſtri Ieſu Chriſti, vt habeas vitam æternam, Amen.* Et Ordo Romanus de Diuin. Offic. tit. de ſabb. S. in die: *accipe veſtem candidam, & immaculatam, quam perferas ante tribunal Domini noſtri Ieſu Chriſti in vitam æternam.* Materia item, ex qua conſtabat, ſatis apparet. Nam Origines Homil. 12. in Exod. eam lauari

Veſtis cādida ex lino conſtabat.

ſolitam, tradit: quod argumento eſt, fuiſſe linteam: *lota ſunt* (inquit) *veſtimenta tua, cum venisti ad baptiſmi gratiam, purificatus es ſpiritu, purificatus es corpore, mundatus es ab omni inquinamento carnis, & ſpiritus.* Quod ipſum innuere videtur Amalarius Fortunatus lib. 1. de Eccleſ. Offic. cap. 29. dum veſtis albæ vſum, ac cæremonias referens, ait: *albati propter veſtes albas vulgo appellantur. ipſa veſtimenta ſunt ſtolæ albæ: de quibus ſcribitur in Apocalypſi: Beati, qui lauant ſtolas ſuas, vt ſit poteſtas eorũ in ligno vitæ.* Quamuis enim eo loco candidæ baptizatorum veſtis ablutæ perſpicua mentio fiat: tamen, cum Apocalypſis verba, quæ ablutarum veſtium meminerunt, ad candidam baptiſmi veſtem refe-

rantur,

[...]rentur; iure coniectari poſſumus, baptiſmi veſtem ablutam fuiſſe. & S. Hieronymus Epiſt. 128. ad Fabiol. vbi à Chriſtiana viuendi via aberrantes ad ſemitam iuſtitiæ, & ſalutis perducere, in animum induxiſſet: veſtis linteæ, quam in baptiſmo ſuſceperant, memoriam illis refricare contendit, ratus, ex ea recordatione fructum aliquem Chriſtianæ pietatis profecturum. Hieronymi autem verba ſubijciamus: *præceptis Dei lauandi ſumus: &, cum parati ad indumentum Chriſti, tunicas pelliceas depoſuerimus, tunc induemur veſte linea, nihil in ſe mortis habente, ſed tota candida, vt de baptiſmo conſurgentes, cingamus lumbos in veritate.* Quibus ſimilia videmus apud Nicephorum Calliſtum lib. 3. hiſt. Eccleſ. cap. 37. de puero Hebræo à Chriſtianis pueris baptizato. Nam, cum veſtis candidæ poſt baptiſmum datæ mentio fit, lintea fuiſſe dicitur his verbis: *Chriſtianorum pueris Hebræus puer familaris erat; &, cum eis ad mare colentibus natandi inceßiſſet cupido, conſequutus eſt eos Iudæus: hunc per ludum pueri nudum ad mare ſtantem baptizauerunt, principio ſtatim non inuitum: poſteaquam vero & tertiam diuini numinis appellationem nominarunt, & ſimul tertiam merſionem peragerunt, extrema lineæ veſtis textura diſciſſa, &, quæ circa hæc frequentatur, imaginario amictu facto, in capite eius arcanam, myſticamque galeam adumbrarunt.* Et forte etiam Victoris Vticenſis hæc fuit ſententia lib. 3. de perſecut. Vandal. vbi loquens de Elpidiphoro deſertæ religionis, qui veſtem ſuam albam in nefarium vſum adhibuerat, linteaminis nomen, pro veſte candida,

vſurpat in hunc modum : *hæc ſunt linteamina Elpidiphore, miniſter erroris, quæ te accuſabunt, cum maieſtas venerit iudicantis : hæc te immaculatum cinxerant de fonte ſurgentem : hæc te acriter perſequentur.* Eſt autem linteamen à linteo, & hoc à lino deriuatum.

Veſtem candidam tunicæ nomine vocatam; eius inſtar, arctam, & cingulo adſtrictam fuiſſe; ad imoſque talos demitti ſolitam.

CAP. X.

Veſti candidæ Patres tunicę nomen indiderunt.

DE forma veſtis eadem dici poſſunt, quæ de tunica Romanorum vir eruditus Aldus Munutius ſcripſit in quæſit. per Epiſt. Eodem enim illa nomine a ſcriptoribus paſſim appellatur ; vt S. Cyrillo Hieroſolymitano catech. 3. de bapt. cum optat, Chriſtifideles in omnes partes Chriſtianæ pietatis opera præſtandi ſe excitare ; vt vitam, candida tunica dignam, degere poſsint : *Vtinam autem & vos omnes dicere poßitis : exultet anima mea in Domino ; induit me veſte ſalutis, & tunica lætitiæ.* Prudentio in Pſychomach. dum pleroſque mortalium luxurioſo veſtium genere vtentes grauibus verbis obiurgat :

Quis furor inſanas agitat caligine mentes?
Vt tener inceſſus veſtigia ſyrmate verrat,
Sericaque infractis fluitent vt pallia membris,
Poſt immortalem tunicam, quam pollice docto